

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. Aliæ solutiones refutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

ram seu dependentia sufficit ad univocationem, sed hoc totum reperiri potest in aliquibus primis generibus.

30 Neque obstat opponi contra nos quod eadem vox, seu nomen non possit esse analogum, & univocum v.g. accidens.

31 Non enim obstat talis obiectio primo, quia non est contra nos, quia nos non dicimus eandem vocem, seu eandem rationem esse univocam, & analogam simul, sed potius dicimus unam vocem, & rationem esse univocam, v.g. accidens intrinsecum completum respectu qualitatis, quantitatis, &c. & aliam distinctam vocem magis universalem, v.g. accidens esse analogum respectu novem prædicamentorum accidentium, quia habere ex eo quod sit denominatio extrinseca non potest convenire univocæ cum reliquis prædicamentis intrinsecis in ratione accidentis ut de se patet.

32 Secundo, non obstat talis obiectio, nam etiam eadem vox respectu diversorum potest esse univoca, & analogæ, v.g. risus respectu actionis hominis hilaritatem indicantis, & floriditatis prati est analogæ, & eadem ipsa simul respectu risus Petri, Pauli, & Antonij est univoca ratio. Item sanum respectu viri, medicinæ, & animalis est analogum, & respectu animalium præcisè est univocum.

33 Quod patet à fortiori, quia eadem vox potest esse univoca, & æquivoca simul respectu diversorum, v.g. canis respectu latrans, & syderis est vox æquivoca, & præcisè respectu multorum animalium latrantium est univoca.

34 Et ratio est quam optime adducit Pater Suarez, quia quod respectu quorundam significat diversas rationes inquit vel rationem communem cum habitudine, vel ordine, potest respectu aliorum significare rationem eandem, & sine ordine vel habitudine inferiorum inter se, fateor tamen intercedere differentiam, quia in alijs æquivocis, vel analogis nomen non habet analogiam, & univocationem etiam respectu diversorum ex vi eiusdem impositionis, sed ex vi habet univocationem, & ex pluribus analogiam, vel æquivocationem, quia multiplex illa significatio solum in multiplici impositione, vel metaphorica translatione fundatur: at vero ens si vere est analogum ad substantiam, & accidens ex vi unius, & eiusdem impositionis habet utrumque respectum comparatione diversorum, ratio est, quia non significat plura ex vi plurium impositionum, sed ex vi unius rationis obiectivæ in multis inventæ, quæ in quibusdam reperitur cum ordine, & habitudine eorum inter se, in alijs vero sine tali ordine, vel habitudine, ex quibus manifeste colligitur nostra veritas.

SUBSECTIO I.

Alia solutiones refutantur.

35 Respondet P. Rubius ad nostram rationem, dicendo accidens completum esse analogum, & non univocum, & idem dicit de ente completo intrinseco, ad quod probandum hæc verba profert in *Logica tractatu de analogia*; ut igitur hoc efficaciter probetur, annotanda est doctrina Divi Thomæ 1. p. q. 13. art. 5. ubi de analogis loquens ait nomen analogum duobus mo-

dis significare attributionem unius ad alterum, vel multorum ad unum, & ponit exemplum in sano quod est analogum attributionis respectu medicinæ, & animalis per attributionem unius ad alterum, nam medicina dicitur sana, quia est causa sanitatis animalis, sed idem sanum dicitur analogice respectu viri, & medicinæ, non quia unum horum habeat attributionem ad alterum, sed quia utrumque dicitur tale per attributionem ad tertium: nempe ad animal, viri quidem tanquam signum sanitatis, medicina vero tanquam causa. Ex hac doctrina applicata ad propositum inquit Rubius colligi potest argumentum efficax ad probandum accidens esse analogum, nam utrumque modus attributionis nempe unius ad alterum, vel multorum ad unum efficit nomen analogum.

Sed in accidentibus reperitur secundus modus attributionis: ergo accidens erit analogum attributionis respectu quantitatis, qualitatis, &c. sicut sanum respectu viri, & medicinæ. Probatur consequentia, quia omnia accidentia significantur cum intrinseca habitudine, & attributione ad substantiam; ex quibus sequitur manifeste accidens completum intrinsecum non esse genus, quia genus debet esse univocum.

Sed contra hanc solutionem P. Rubij insurgo primo, quia ex hac ratione sequitur manifeste nullum dari genus, nullamque posse assignari rationem communem univocam respectu inferiorum, sive in substantijs, sive in accidentibus, sed hoc est maximum absurdum; ergo illud ex quo sequitur.

Maiores sic probatur, quia omnia genera aut sunt accidentaliter realia creata, aut modalia, aut substantialia creata, dico creata, quia in divinis non admittitur genus, sed in omnibus his datur ratio formalis propter quam negat Rubius accidens completum respectu quantitatis, & qualitatis esse genus, & ratio univocæ ergo propter eandem rationem formalem debet negare omnia illa esse genera, & rationes univocas; unde negabit omne genus: consequentia patet, quia ubi est eadem ratio formalis, est idem effectus, vel quasi effectus formalis.

Hæc minor sic probatur, quia ratio formalis quare negat iste auctor accidens esse genus, & univocum, est quia omnia accidentia, quæ continentur sub accidenti ut sic, & ipsum accidens ut sic dicunt ordinem, & attributionem ad substantiam tanquam ad perfectius, & à quo dependent tanquam à principaliori analogato, licet non in ratione accidentis, in ratione tamen entis ut sic, sed similiter accidentia modalia creata dicunt ordinem, & attributionem ad res, ut relatio ad rem relatam, & ubi ad ubi catum, figura ad quantitatem, situs ad corpus, actio ad agens, & hoc maiori dependentia, quam accidens ad substantiam, magis enim dependet modus à re cuius est modus, quam accidens reale à substantia; siquidem saltem divinitus accidens reale potest conservari separatim à substantia, & sine illa, & relatio sine relato, & ubi sine ubi catum, &c. non possunt adhuc de potentia absoluta conservari.

Item maiori perfectione excedit substantia relationem quam substantia intellectum, & quam aqua frigiditatem. Deinde intellectus, qui est qualitas, quantitas, &c. non solum in quantum sunt accidentia, sed in quantum particularia accidentia, quia sunt proprietates, & passionibus substantiarum.

tia, intellectus enim est proprietas substantiae spiritualis, quantitas materiae primae, dicunt ordinem ad substantiam tanquam ad proprium formale principium activum, & passivum, & tanquam ad essentiam cuius possessiones sunt.

41 Tandem substantia creata completa, & omnia inferiora illius, denique omnia praedicamenta, quia creata entia sunt, dicunt maiorem habitudinem, ordinem, & attributionem ad Deum, maiorem dependentiam ab ipso (a quo infinito excessu perfectionis exceduntur) quam modi creati à rebus, quam accidentia à substantia, nam ut ait Divus Thomas loco citato, Deus plus distat à creaturis, quam quaecumque creatura ad invicem.

Item haec habitudo, attributio seu dependentia essentialis est in sententia P. Rubij in ordine ad Deum tanquam ad analogatum principalius, si non in ratione entis creati, certe in ratione entis ut sic, quod adeo verum est ut si quaereretur à P. Rubio de qua analogia deberet dubitari, de analogia, & attributione creaturae respectu Dei? an de analogia creaturarum inter se? ut de accidenti respectu substantiae creatae, &c. absque dubio responderet Rubius potius dubitandum esse de attributione, & analogia creaturarum inter se, quam de analogia ipsarum respectu Dei. Et ratio evidens est, quam nuper tetigi, quia maior attributio, maior dependentia, strictior ordo datur creaturae respectu Dei, quam vnius creaturae respectu alterius, &c. ergo si attributio quam dicit accidens completum, & omnia accidentia ad substantiam creatam tollit ab illo, & impedit in ipso rationem generis respectu accidentium sibi subiectorum, à fortiori maior attributio, quae datur inter omnia capita praedicamentorum ad Deum, v.g. substantia completa creata ut sic, quae est genus generalissimum praedicamenti substantiae, quantitas, & qualitas, nullo modo habebunt rationem generis respectu suorum inferiorum, quia talis attributio, dependentia, & ordo ad Deum impedit in illis rationem univocationis cui innititur necessario ratio generis, & sine qua nullo praedicatum potest esse genus; imo nullo inferius poterit esse genus, quia omnia inferiora praedicamentorum dicunt attributionem ad Deum, & dependentiam ab ipso, quae etiam inter se habent habitudinem: ergo nullo dabitur genus, sed frivolum est, & absurdum inauditum negare omnia genera propter solam rationem P. Rubij: ergo etiam erit absurdum propter rationem ipsius negare rationem generis in accidenti reali, completo, intrinseco respectu quantitatis, & qualitatis, &c. neque in ente intrinseco completo reali admittere rationem generis, respectu substantiae, quantitatis, & qualitatis.

42 Secundo, quia omnis analogia attributionis debet esse fundata, ut patet ex principiis ipsius Rubij, in inaequali participatione alicuius rationis omnibus analogatis communis; unde analogia solum reperitur inter significata eiusdem nominis analogi, & non inter significata diversorum nominum, ut patet evidenter ex definitione analogi ut sic (in tota sua communitate, & latitudine sumpti, quatenus distinguitur ab univoco, & equivoco ut sic) quae sic se habet, analogia sunt quorum nomen est commune, ratio vero substantiae partim eadem, partim diversa, itaque quod convenit analogo ut sic ex vi propriae definitionis, ac proinde per se, & primario, est, ut habeat

vnum nomen, & rationem substantiae partim eadem, & partim diversam: sed secundum illud principium logicum, dici de omni, quid quid dicitur de superiori, dicitur de omni contento sub illo: ergo omnibus analogis inferioribus convenit hoc sine exceptione, sicut v.g. quia homini ut sic superiori respectu omnium hominum in particulari convenit risibilitas, omni contento sub illo convenit illa: atqui analogo ut sic convenit habere idem nomen: ergo omni contento convenit sine exceptione, quod adeo verum est, ut id quod analogum est ex eo solum quod alio nomine significetur praeter illud quod significatur cetera analogiam non analogum, sed univocum erit, v.g. substantia sub hoc nomine communis, est analogum in sua sententia ad substantiam completam, & incompletam; si autem mutato nomine dicamus substantiam completam, non est analogum sed univocum, quia tali nomine non comprehenduntur substantiae incompletae, quae analogata minus principalia sunt, sed solum substantiae completae, quae aequaliter participant rationem substantiae completae ut sic: ergo ad omnem analogiam requiritur necessario ut analogata habeant idem nomen.

Vnde Divus Thomas citatus à Rubio ibidem 43 duplicem illum modum analogiae seu attributionis assignat, inter significata eiusdem nominis sani, nempe animal vrinam, & medicinam; haec sunt verba Divi Thomae in medio corporis articulo citati à Rubio secundum analogiam, id est proportionem, quod quidem dupliciter contingit in nominibus, vel quia multa habent proportionem ad vnum, sicut sanum dicitur de medicina, & vrina in quantum utrumque habet ordinem, & proportionem ad sanitatem animalis, cuius hoc quidem signum est, illud vero causa, vel ex eo quod vnum habet proportionem ad alterum, sicut sanum dicitur de medicina, & animali in quantum medicina est causa sanitatis, quae est in animali, & paulo post ait, & iste modus communis medius est inter puram equivocationem, & simpliciter univocationem, neque enim in his quae analogice dicuntur est vna ratio, sicut est in univocis, nec totaliter diversa sicut inaequivocis; sed nomen quod sic multipliciter dicitur significat diversas proportionem ad aliquid vnum, sicut sanum de vrina dictum significat signum sanitatis animalis, de medicina vero dictum significat causam eiusdem sanitatis. Ecce verba Divi Thomae, quibus loquens de omni analogia utitur vno nomine, quod significat, & principale analogatum, & minus principalia, ita ut si non sit idem nomen respectu omnium analogatorum non erit analogia; unde si analogata minus principalia diversis nominibus significantur à nomine quo significatur magis principale analogatum, etiam si minus principalia analogata cum habitudine, ordine, seu attributione ad principale analogatum sustentantur, nulla dabitur analogia inter illa, cuius argumentum evidens est, quod Divus Thomas ponit exemplum vtriusque, & omnium analogorum in sano, quod sive in vna, sive in altera analogia consideretur, comprehendit tam analogatum principale, quam minus principalia, nam in analogia attributionis multorum ad vnum etiam illud vnum significatur eodem nomine quo illa, quae ad ipsum attribuuntur simul etiam significatur.

Verbi gratia, ideo sanum est analogum attributionis 44

butionis respectu vrinæ & medicinæ, quia ambæ simul dicunt ordinem, & attributionem ad animal, quod est principalis analogatum significatum eodem nomine quo appellantur vrina, & medicina, siquidem omnia illa sani nomine significantur.

45. Quod patet evidenter, nam si medicina, & vrina attribuantur ad hominem non vt sanum, seu vt sanabilem: sed potius ad ipsum vt animal rationale, non respiciendo illum vt sanabilem: sed vt sapientem, aut vt beatificabilem non erit analogum attributionis, quia non sunt sub eodem nomine, nec sub eadem aliquo modo ratione: sed potius sub diversis; medicamentum, & vrina sub nomine sani, homo sub nomine sapientis, &c.

46. Vrgetur, quia non minus dicit medicamentum attributionem ad animal sanandum sub nomine medicamenti, quam sub nomine sani, nam medicamentum essentialiter vt tale respicit vt causam sanitatem animalis, & sub hoc nomine non est analogum, de quo nulla alia ratio potest tribui, nisi quia nomen medicamentum non est commune homini, & ipsi medicamentum, eo modo quo sanum est commune utrique, & idem est in analogia in qua vnum dicit attributionem ad alterum.

47. Vnde pro certo habendum est in quacunque analogia analogata omnia tam principalia quam minus principalia debere significari vno eodemque nomine: atqui nomine accidentis intrinseci realis completi non significatur substantia quæ est analogatum magis principale: sed solum accidentia quæ minus principalia analogata sunt: ergo accidens completum, &c. non est analogum sed potius vniuocum ad quantitatem, & qualitatem, licet quantitas, & qualitas dicant attributionem ad substantiam.

48. Neque obstat id quod ultimo addit Rubius, dicendo quod duplex assignatur analogia, alia attributionis multorum ad vnum, alia vnius ad alterum; ita vt si in vtraque sanum sit commune ad omnia analogata non duplex, sed vna analogia erit contra textum Divi Thomæ.

49. Sed hoc inquam non obstat. Quia vt diximus in vtraque analogia, seu in vtraque attributione debet esse nomen commune, quod convenit illis non ratione differentiarum: sed ratione prædicati communis, & superioris; vnde in hac ratione non differunt: sed potius conveniunt, differunt autem ratione differentiarum particularium, quæ assignantur à Divo Thoma loco supra citato, ubi apertam differentiam inter vtramque assignat etiam si conveniant in hoc quod est habere idem nomen.

SVBSECTIO II.

Placita aliorum Doctorum oppugnantur.

50. Pater Franciscus Suarez 2. tomo metaph. disp. 39. sect. 3. num. 17. hanc rationem tribuit vt accidens abstractum à quantitate, & qualitate non sit genus, quia nullus inquit conceptus potest abstrahi à rebus diversorum prædicamentorum, ita vniuocum respectu aliquorum, quin aliqua ex parte includat analogiam respectu aliorum, vel transcendentiam repugnantem rationi generis; vt si accidens intrinsece afficiens sumatur vt quid commune ad entitatem, & modum

accidentalem, licet secundum eam rationem possit habere vniuocationem, tamen vt sic multa sub se comprehendit, quæ in nullo prædicamento directe collocantur, v. g. modum inhærentiæ, qui per se se intrinsece afficit tum formam inhærentem, tum etiam subiectum cui inhæret, & quamvis sub tali ratione sit incompletum, accedens tamen absolute, & in latitudine entis, fortasse non est magis diminutum ens, quam modus vbiætionis aut passionis quæ propria prædicamenta cōstituunt. Quo fit vt de eiusmodi conceptu accidentis, vere dicatur, non posse ita abstrahi vt sit communis ad sola accidentia completa, id est, quæ directe in prædicamentis accidentium collocantur; ideoque non posse esse genus, neque habere differentias extra sui rationem, neque omni carere analogia.

Rursus si accidens sumatur pro entitate propria, & forma accidentali, sic solum videtur quidam conceptus compositus, ex duobus simplicibus conceptibus analogis, nam conceptus formæ vt sic analogus est ad formam substantialem, & accidentalem; ille vero modus qui additur, cum dicitur accidentalis, non potest esse ita determinatus, & proprius aliquorum accidentium, quin ex se communis sit omnibus, nam omnia habent accidentalem modum afficiendi; illa ergo convenientia quasi transcendentalis est, ideoque non potest constituere conceptum genericum, etiam si alias sit vniuocum respectu aliorum, vel etiam si ex coniunctione plurium conceptuum analogorum sumatur vt proprius seu determinetur ad talia significata. Ratio vero à priori esse videtur, quia hæc genera summa habent primariam quandam diversitatem in modo afficiendi, quod maxime notum apparet in quantitate, & qualitate, & ideo nulla est convenientia inter eas secundum proprias rationes earum: sed solum in ratione accedendi (vt sic dicam) quod ex se commune est alijs. Plus ergo requiritur ad rationem generis, quam ad rationem vniuoci prædicati, etiam in quid; nam ad vniuocationem sufficit propria, & vniuersalis, seu immediata habitudo ad plura secundum eandem rationem, ad genus autem ultra hoc necessarium est vt nec transcendentiam habeat in formali ratione sua, neque analogiam respectu aliquorum, quod etiam ad rationem proprii vniuersalis necessarium est, sic ille.

Sed contra, & imprimis P. Suarez non solvit 2. difficultatem nostri argumenti, quia nos in eo non loquimur de accidenti vt sic, nec de forma intrinseca accidentali sub hac vniuersalitate, iam enim scimus huiusmodi prædicata superiora non posse esse genera, quia transcendent differentias inferiorum ad quæ comparantur, solum enim loquimur in nostro argumento de ratione accidentali, vera completa, & intrinseca respectu quantitatis, & qualitatis, &c. quæ sine dubio vniuoca est, quia quantitas sine attributione ad quantitatem est accidens reale completum intrinsecum, & qualitas etiam sine attributione ad quantitatem est similiter accidens intrinsecum completum reale, imo perfectior quantitate ratione differentiarum, & ratione prædicati superioris æqualiter conveniunt, & æqualiter illam participant: ergo nulla analogia reperitur inter quantitatem, & qualitatem in ratione accidentis completi intrinseci.

T r t Deinde